

Bíraskodó gyermekek.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyon érdekes volt vasárnap délután a felsőerdősor-utcai elemi iskola tornaterme. Az emberéért is, a kik megjelentek és a dolgokért is, a mikről ezek az emberek beszélgettek. Főként valami felette modern intézmény meghonosításáról esett szó, arról, hogy a gyermekek a maguk bünei felett maguk ítélkezzenek. Amerika egyik államában kísérleteztek vele először. Mint vált be ottan, arról nincsen biztos híradás, a mi itt-amott hallatszák felőle, igen biztató. Berlinben, Charlottenburgban is megpróbálták, és úgy látszik, bevált ottan is.

Szülői értekezlet keretében ismertették ezt az elég fontos ujitást. Az értekezletet Háda József igazgató nyitotta meg és fejtegette, mennyire fontos lenne, ha a nevelés nehéz munkájában a szülők is segítségére lennének a tanítóknak. Régi ez a kívánság, idáig édeskevés volt a magja, s valószínű, hogy sokkal több ezentul se lesz, mert a szülők, általában azt hiszik, úgy helyes, ha a gyermekkel az iskola törődik, a mi pedig az otthonban való nevelést illeti, legtöbb esetben abban merül ki, hogy némi fenyték, vagy összeránczott szemöldökkel elmondott kemény szó. A gyermeklélek megnyilvánulásainak, az ugynevezett naivitásnak nagyszerűen tudnak örülni, de arra nem igen vesznek fáradságot, hogy keressék e megnyilvánulások rugóit, kutassák a gyermek igazi lényét. Mindez nem úgy az általánosság levegőjébe belefújt okoskodás, hanem tapasztalat. Tapasztalat pedig azért, mert az után, hogy Bródy Ferencz doktor arról értekezett, miként is kellene a fertőző betegségek ellen védekezni, valami tulokos hozzászólással egyetlen szülő se tudott szolgálni, még felszólításra se, de még okossal se. Bihari Mór tanító mégis mondott valami üdvöset. Azt, hogy az elemi iskolákba is kellenek iskolaorvosok. Igen, iskolaorvost az elemi iskolának. Milyen szükséges ez, felesleges bizonyítani, arra utalunk csupán, hogy a ki olvassa ezt az írást, önkénytelenül felkiált (persze belsőleg): hogyan, hát nincs az elemi iskolában iskolaorvos? Nincs, bizony nincs. Azaz egyetlen egyben mégis van, az Örömvölgy-utcaiban. Most kísérleteznek vele. Minek hívják ezt minálunk? A kor eszmével való haladásnak.

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságiratok

Osztályozás

371.5

Szerző

Cím

Bíraskodó gyermekek

Forrás:

Az Ujság

Bzp

(Hely)

1912. IX. 14.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Hely

Idő

"1912"

Személy

Helyezés

Ám némileg vigasz, hogy a mi ezután került szóba, igazán modern valami. Nem ujitás, nem uttörés, ilyet nem igen vár pedagógusainktól senki, de mégis érték. Európában idáig mindössze Németországban próbálkoztak vele, ám második helyünkkel nem kell oly igen dicsekedni, mert igen valószínű, hogy mire tett lesz az okos szándékból, az európai államok sorában utolsó helyre kerülünk. Bihari Mór mondotta be a merész szót, hogy az elemi iskolákban fegyelmi bíróságot kell alkotni és pedig olyan módon, hogy gyermekek legyenek a bírák.

Bihari Mór szerény és igazságos ember. Mindjárt előljárójában bejelentette, hogy nem az övé az ujitásnak Magyarországra való plántálásának ideája se. Háda József igazgatóé az érdem, ő maga tőle kapott biztatót, ő maga nem kíván okoskodni, nem kívánja bizonyítani, hogy a gyermekekből alakult fegyelmi bíróság milyen javító hatással lesz a gyermekek lelkére, még szociológiai szempontból se kívánja »megvilágítani« az ujitást, mindössze az idea gyakorlati megvalósítására kíván utbaigazítással szolgálni.

Tehát: a gyermekbíróság minden osztályban tizenkét bíróból állana, a bírákat a negyedik, ötödik és hatodik osztályból választanák. A bírák azonban mint a királyok nem ülnek be élet-hossziglan a bírói székbe. Kérészek lennének az

ítélkezésben: egy bünpör, azután fuccs a dícsőségnek. Zsarnokokat, ugy-e bár tetszik látni, nem akarnak nevelni. A bíróság elnöke az osztálytanító lenne. Már annak az osztálynak tanítója, a melyikből a bűnös kikerül. Olyasféle láthatatlan szellem lenne a tanító. Informálná a gyermekeket, ismertetni velük, miről van szó, de a tanácskozásban nem venne részt és nem folyna be az ítélethezásra se. Egyszóval az elnök előadó lenne tulajdonképpen, nem bántaná a kicsi bírák önértékét, de azért örködné mégis, hogy pajtáskodás, egyebek révén jogfosztás ne történhessen. A szavazás titkos lenne, a bírák nem tennének se esküt, nem kötnék le a becsületszavukat se, nem lenne ünnepesség, a mi arra vezethetné őket, hogy hirtelen igen fontos »személyiségek« lettek, pózra se szoknának miatt. Egyszerűen megigérnék, hogy akként ítélkeznek, a mint a szívük sugja. A büntetések a szokott iskolai fenytések. Intés, dorgálás, különösen súlyos esetekben, vagy ha visszaeső a bűnös, bezárás.

Ennyi az egész. Nem makulátlan, a valóságban bizonyára másként fog festeni, mint így, papiroson, talán minden rossz hatástól nem is mentes, ám hasznos, hasznos mégis. Uj vért vinne poshadó pedagógiánkba, sok-sok haszonnal járna, és Bihari Mór igen örvendene, ha megvalósulna. Hiába beszélt olyan monoton, száraz hangon, külseje hiába tiltakozott olyan feltevések ellen, mintha a gyermekbíróság lelkének ügye lenne.

Mégis-mégis igen szeretné, ha bíraskodhatnának a gyermekek és vele együtt bizonyára igen sokan. A mi abból is kitetszik, hogy ugyancsak lehurrog-tak a két elvtársat, a kik pusztán gyűlöletből és igaz szociálizáshoz nem igen méltón vétőt kiáltottak az elemi iskolai tanulók bíraskodása ellen.